

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

**Книга — світ,
книга — серцю привіт**

Методичні рекомендації

Київ 2013

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

**Книга — світ,
книга — серцю привіт**

Методичні рекомендації

Київ 2013

ББК 78.387.4

К 53

УДК 027.625

Книга — світ, книга — серцю привіт : метод. реком. / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Ю. В. Осадча. — К., 2013. — 36 с.

Методичні поради адресовані працівникам дитячих і шкільних бібліотек на допомогу у проведенні Всеукраїнського тижня дитячого читання. У додатках подано розробки заходів, що сприятимуть популяризації книги і читання серед дітей, а також список допоміжної літератури.

Матеріал підготувала Ю. В. Осадча.

Літературний редактор Н. М. Кійко.

Відповідальна за випуск А. С. Кобзаренко.

Всеукраїнський тиждень дитячого читання — традиційне щорічне свято у бібліотеках для дітей. У наш перенасичений інформацією час воно набуває особливого значення: допомагає дітям відчутти радість спілкування з книгою, нагадує дорослим про значення друкованого слова у дитинстві, привертає увагу суспільства до проблем дитячого читання.

Тиждень 2013 року пропонуємо зробити святом об'єднання різних поколінь, присвячуючи кожен його день конкретній читацькій віковій аудиторії. Тому бібліотекарям слід прагнути, щоб читання не лише посіло достойне місце у дозвіллі дітей та дорослих, а й сприяло їхньому взаємному спілкуванню. Вічна проблема батьків та дітей: батьки скаржаться, що діти мало читають, що весь вільний час проводять біля моніторів або телевізорів, діти ж, у свою чергу, свідомо або півсвідомо страждають від браку спілкування з батьками. Тож запросимо старше і молодше покоління до бібліотеки. Батьки, які вперше приведуть до бібліотеки дітей, матимуть можливість ознайомитися з літературою з виховання дітей, отримати консультацію бібліотекаря чи психолога, увійти до складу журі літературних конкурсів. Активні читачі-учні середніх та старших класів допоможуть бібліотекарям в організації та проведенні ігор для малят. Діти запропонують дорослим книги, які їм подобаються, і вислухають розповіді про улюблені книги батьків у дитинстві.

Пропонуємо орієнтовну програму проведення Тижня:

- 1) урочисте відкриття Тижня «Книга — світ, книга — серцю привіт»;
- 2) день дошкільників «Читання з пелюшок»;
- 3) день читачів-учнів 1-4 класів «Зростаємо із книгою»;
- 4) день читачів-учнів 5-6 класів «Друзі, які не зраджуть»;
- 5) день читачів-учнів 7-9 класів «О книго! Пресеята богине, народу й роду берегине!»;
- 6) день організаторів дитячого читання «Читаємо разом з дітьми»;
- 7) урочисте закриття Тижня «Від книги — до книги, від серця — до серця».

У перший день Тижня у бібліотеках для дітей зазвичай проводяться традиційні заходи: урочисте театралізоване свято, зустрічі з письменниками, вистави бібліотечних театрів, подарункові акції. Візитною картою бібліотеки цього дня стануть книжкові виставки, присвячені письменникам та книгам — ювілярам 2013 року (Додатки 1, 2). Радимо оформити дві виставки: для читачів-дошкільників та учнів 1-4 класів і для читачів-учнів 5-9 класів та організаторів дитячого читання. Непогано, представити книги у незвичайній формі: наприклад, книги для читачів 1-4 класів загорнути в обгортку з ілюстрацією і запропонувати читачам вгадати книгу і автора, для учнів 5-9 класів — подати на обкладинці цитату або портрет письменника — ключ до того чи іншого твору або автора.

Другий день Тижня рекомендуємо присвятити дошкільнятам. Адже читання у ранньому віці присутнє ще до того, як малюк відкриє книгу — у жадобі виявити себе через слово, у захваті єднання зі словом, у грі з ним. До організації святкових заходів для дошкільників радимо підключити батьків, старших читачів, вихователів дитячих садків. Для тих, хто вперше переступив поріг бібліотеки, варто провести, наприклад, екскурсію «Колобок у Книжковому Лісі», під час якої в ігровій формі ознайомити дітей із правилами користування бібліотекою; запропонувати погратися на «Веселому майданчику» іграшками-книжками або іграшками-героями казок; влаштувати голосні читання творів письменників-ювілярів (Наталії Забіли, Марії Пригари, Тіма Собакіна, Володимира Сутєєва, Бориса Заходера, Якова Акіма) і сучасних дитячих письменників (Івана Андрусяка, Галини Кирпи, Лесі Мовчун, Марії Чумарної, Оксани Кротюк). Цікавими для малюків будуть вистави лялькового театру, якщо такий є у бібліотеці, та перегляд мультфільмів.

Під гаслом «Зростаємо разом із книгою» може пройти третій день Тижня. У цей день бібліотекарі вітатимуть читачів-учнів 1-4 класів — і тих, хто давно знайомий з книгою, і тих, хто ще не встиг відчути смак друкованого слова. Джанні Родарі називав семи-восьмирічних дітей найбезкорисливішими читачами, бо саме цей вік є часом чи не найбільшої читачької активності. У цей день до бібліотеки можна запросити її Величність Казку: літературний ранок «Хай живуть зайчики!» ознайомить

дітей із казками та віршами сучасного дитячого письменника Івана Андрусяка (Додаток 3), гра «Пригоди трьох чоловічків» запропонує їм пережити пригоди Муфтика, Мохобородька і Півчеревичка — героїв казкових повістей Ено Рауда (Додаток 4), бесіда «Незнайкові — ура!» розповідь про історію написання відомої трилогії Миколи Носова. Також, рекомендуємо провести літературний конкурс «Великий казкар Шарль Перро» за номінаціями «Кращий письменник» (продовжити казку), «Кращий ілюстратор» (намалювати ілюстрацію), «Кращий костюм казкового героя», «Краща саморобка».

Книги не лише розважають, але і допомагають у складних життєвих ситуаціях, підтримують, коли важко, стають вірними друзями, які не зрадять. Ці банальні, на перший погляд, істини слід донести до читачів, для яких читання, у багатьох випадках, є розвагою. Тому четвертий день Тижня — «Друзі, які не зрадять» — присвячений книгам, які читають читачі-учні 5-6 класів: багатогранній творчій спадщині Владислава Крапівіна, пригодницьким романам Жуль Верна, фантастичній епопеї Клайва Льюїса, казковим та реалістичним повістям Януша Корчака. Виходячи з цього пропонуємо наступні заходи: літературні ігри «Острови Командора» за творчістю Владислава Крапівіна (Додаток 5, російською мовою) та «Світи Нарнії» за творами Клайва Льюїса; усний журнал «Великий мрійник», присвячений Жулю Верну; бесіди «Свіча християнського життя» за оповіданнями Сельми Лагерлеф «Легенди про Христа» і «Життя, слово і безсмертя Старого Лікаря» про життєвий і творчий шлях Януша Корчака. Не варто забувати і сучасних українських і зарубіжних письменників. Використавши твори видавництва «Грані-Т» із серії «Книготерапія» (Клаус Гагеруп «Золота вежа» та Іван Андрусяк «Вісім днів із життя Бурундука»), можна провести диспут «Книго-лікарня», за книгою Бодо Шефера «Пес на ім'я Мані, або Абетка грошей», організувати «Школу бізнесу від лабрадору», інсценізувати у виставі «Неказкова казка» казки із книги Олекси Росича «Джовані Трапатоні».

Гаслом п'ятого для Тижня — для читачів-учнів 7-9 класів — може стати вислів «О книга! Пресвята богине, народу й роду берегинє!». Для цієї категорії читачів доречним буде проведення літературних вечорів, присвячених ювілеям класиків української літератури: Олесею Гончару

(«Собори ваших душ бережить...» (Додаток 6), Степану Олійнику («Степанові олійки-гуморинки»), Олександрю Олесю («Сміються, плачуть солов'ї»), Василю Барці («Вершник неба в оксані життя»), Григорію Квітці-Основ'яненку («Квітка української літератури»). Любителям фантастики жанру можна запропонувати інтелектуальну гру «Полудень починається у суботу: Всесвіт братів Стругацьких», детективів-гру «Поле чудес», «Жорж Сімеон та капітан Мегре», зарубіжної класики — читашку конференцію «Втрачене покоління та вічні книги: Еріх Марія Ремарк, Клайв Льюїс, Ернст Хемінгуей».

У передостанній день Тижня до бібліотеки разом із юними читачами варто запросити дорослих, насамперед, батьків. У цей день вони зможуть отримати поради бібліотекаря та психолога, разом з дітьми взяти участь у таких заходах, як: традиційний конкурс читаючих родин «Читаємо разом, від діда до онука», рекомендаційна бесіда «Наші улюблені книги». Батьки розкажуть про улюблені книги дитинства, а бібліотекарі запросять дорослих читачів, батьків, вихователів та педагогів до дискусії «Дитяче читання, чи не читання?».

«Від книги до книги, від серця до серця» — під такою назвою радимо провести урочисте закриття Всеукраїнського Тижня дитячого читання. Не будемо скептично зауважувати: мовляв, читати слід не лише один тиждень, а протягом усього року, краще візьмемо до уваги той факт, що у дитячому житті читання має набагато більше значення, ніж у дорослому. Але серед усіх факторів, які позитивно впливають на дитяче читання, не останнє місце посідають дорослі — тато і мама, що читають на ніч казку, вихователі та вчителі, які долучають дитину до друкованого слова, і, звичайно ж, бібліотекарі — лоцмани книжкових морів та інформаційних океанів. Нехай книга буде не лише джерелом знань і добрим порадиником, веселою розвагою і серйозною справою, але й тим містком, який об'єднує серця малих і дорослих.

День народження

Схема книжкової виставки для дошкільників та учнів 1-4 класів

I. День народження у книжки: (книги-ювіляри 2013 року)

Аксаков С. Аленький цветочек : рус. нар. сказка / С. Аксаков ; худож. Б. Диодоров. — Можайск : Полиграф. комбинат, 1992. — 39 с. : ил.

Андерсен Г. Непохитный олов'яний солдатик : казка / Г. Андерсен ; худож. Г. та М. Олійник. — К. : Гроно, 2000. — 7 с. : ілюстр.

Бианки В. Лесная газета / В. Бианки ; худож. В. Курдов. — Л. : Дет. л-ра, 1990. — 351 с. : ил.

Королів-Старий В. Нечиста сила : казки / В. Королів-Старий ; упоряд. та передм. В. Шевчука ; ілюстр. та обкл. О. Кузнецової. — К. : Школа, 2006. — 251 с. : ілюстр. — (Казкова планета).

Маршак С. Сказка о глупом мышонке / С. Маршак ; худож. К. Кузнецов. — М. : Дет. лит., 1992. — 15 с. : ил. — (Для маленьких).

Нестайко В. Тореадори з Васюківки : трилогія про пригоди двох друзів : нова авт. ред., з новими епізодами / В. Нестайко ; худож. А. Василенко ; обкл. С. Підопригорина. — Вид. 17-е. — К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. — 542 с. : ілюстр. — (Найкращий український дитячий роман).

Пушкин А. Сказка о мертвой царевне и о семи богатырях / А. Пушкин ; рис. В. Конашевича. — М. : Дет. лит., 1992. — 36 с.

Толкін Д. Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори : повість-казка / Д. Толкін ; пер. з англ. О. Мокровольскої ; іл. С. Фесенко. — К. : Школа, 2002. — 348 с. ілюстр. — (Золота бібліотека).

Чуковский К. Мойдодыр : стихи / К. Чуковский ; рис. В. Конашевича. — М. : Дет. л-ра, 1975. — 16 с. : ил.

II. Вітання тим, хто пише книги!: (письменники-ювіляри)

Близнаць В. Звук павутинки ; Земля світлячків : повість, казка / В. Близнаць ; передм. П. Перебийноса ; худож. О. Михайлова-Родіна. — К. : Веселка, 2003. — 175 с. : ілюстр.

Драгунський В. Денискины рассказы / В. Драгунський ; худож. А. Босни, А. Разуваев. — М. : ЭКСМО, 2003. — 367 с. : ілюстр., 4 окр. арк. ілюстр.

Забіла Н. Велика збірка творів : у 2 кн. : вірші / Н. Забіла ; мал. С. Житник ; дизайн Н. Коханій. — Х. : Школа, 2011. — 320 с. : ілюстр. — (Майстри української дитячої літератури).

Михалков С. Дядя Степа и другие : стихи и сказки / С. Михалков ; худож. Р. Вольський. — 3-е изд. — М. : Дет. лит., 1991. — 301 с. : ил.

Носов Н. Приключення Незнайки и его друзей ; Незайка в Сонечном горoде ; Незайка на Луне / Н. Носов ; ил. А. Лаптева, Г. Валька. — М. : Терра, 1991. — 717 с. : ил.

Перро Ш. Золота скарбниця казок / Ш. Перро ; худож. Г. Мазалі, П. Бернатен ; пер. з фр. О. Панченко. — К. : Країна мрій, 2008. — 102 с. : ілюстр. — (Золоті казки).

Пригара М. Козак Голота : зб. оповід. за мотивами укр. нар. дум / М. Пригара ; грав. Г. Якутовича. — К. : Веселка ; Т. : Навч. кн.-Богдан, 2010. — 80 с. : ілюстр. — (Україна дитині).

Рауд Е. Муфтик, Півчеревичок і Мохобородько : повість-казка / Е. Рауд ; з ест. пер. О. Завгородній ; післямова М. Слабошпицького ; ілюстр. В. Чугуєвського. — К. : Школа, 2003. — 251 с. : ілюстр. — (Золота бібліотека видавництва «Школа»).

Додаток 2

Батьки і діти

Схема книжкової виставки для читачів-учнів 5-9 класів

І. Жили і житимуть у слові: письменники-ювіляри 2013 року

*У письменника тільки і є
один учитель: самі читачі.*

М. Гоголь¹

Айтматов Ч. Плаха: Роман; Білий пароплав (Після казки): повість / Ч. Айтматов. — К. : Освіта, 1991. — 364 с. : ілюстр. — (Шкільна бібліотека).

Верн Ж. П'ятнадцятирічний капітан : роман / Ж. Верн ; пер. із фр. П. Соколовського ; вступ. сл. В. Пащенко ; грав. Ш. Барбанта. — К. ; Т. : Веселка : Навч. кн.-Богдан, 2004. — 303 с. : ілюстр. — (Бібліотека світової літератури для дітей у 100 томах «Світовид». Серія 2. Література 19 ст.).

Гончар О. Собор : роман / О. Гончар ; ілюстр. В. Перевацького. — К. : Веселка, 1992. — 286 с. : ілюстр. — (Шкільна бібліотека).

Джованьолі Р. Спартак : роман / Р. Джованьолі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; вступ. сл. С. Утченка ; ілюстр. В. Пойди. — Т. ; К. : Навч. кн.-Богдан : Веселка, 2007. — 400 с. : ілюстр.— (Бібліотека світової літератури для дітей у 100 томах «Світовид». Серія 2. Література 19 ст.).

¹http://babylibrarivolodymyrec.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=345:2011-08-01-09-31-15&catid=11

Квітка-Основ'яненко Г. Українські повісті / Г. Квітка-Основ'яненко ; упоряд. текстів та передм. Л. Ушкалова. — Х. : Ранок : Веста, 2003. — 349 с. — (Програма з літератури).

Корчак Я. Король Матиуш Перший / Я. Корчак. — К. : Нац. книжк. проєкт, 2010. — 479 с. : ілюстр. — (Бібліотека шкільної класики. Позакласне читання ; 5 кл.).

Льюїс К. Хроніки Нарнії. Кн. 2 : Лев, Чаклунка і стара шафа / Льюїс, Клаїв Стейплз ; пер. з англ. О. Манько. — Л. : Свічадо, 2002. — 151 с. : ілюстр.

Олдрідж Д. Останній дойм : оповідання / Олдрідж, Джеймс ; пер. з англ. В. Гнатовського ; мал. Д. Присяжнюка. — К. : Веселка, 1981. — 39 с. : ілюстр.

Стус В. Вибрані твори / В. Стус ; упоряд. Д. Стус ; передм. Р. Семківа, Д. Стуса ; дизайн обкл. У. Мельникової. — К. : Смолоскип, 2012. — 869 с. : фотогр., портр. — (Шістдесятники).

II. Пізнаймо дерево за плодом: книги-ювіляри 2013 року

У гарній книзі кожна літера — золото.

Корейське народне прислів'я²

Гашек Я. Пригоди бравого вояка Швейка / Я. Гашек ; з чеськ. пер. С. Масляк ; худож. Й. Лада ; за ред. І. Малковича ; післямова Г. Кочура, І. Малковича. — К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2009. — 736 с. : ілюстр.

Грін А. Алье паруса : повесть, рассказы / А. Грін ; худож. А. Ликучев. — М. : Оникс 21 век, 2002. — 303 с. : ил. — (Золотая библиотека).

Загребельний П. Диво : роман / П. Загребельний. — К. : Махаон-Україна, 2001. — 575 с. — (100 краших творів українського письменства).

Котляревський І. Енеїда : поема, п'єси / І. Котляревський ; дизайн обкл. І. Цибань. — Х. : Аргумент принт, 2012. — 271 с. — (Українська класична література).

Метерлінк М. Синій птах : казка / М. Метерлінк ; перекладав з фр. Л. Яхнін ; пер. з рос. Ю. Надзбручанець ; худож. І. Бодрова. — К. : Махаон-Україна, 2006. — 95 с. : ілюстр. — (Казкова скринька).

Сент-Екзюпері А. Маленький принц / А. Сент-Екзюпері ; пер. з фр. В. Германа ; мал. авт. — К. : Махаон-Україна, 2004. — 95 с. : ілюстр. — (Всі-всі-всі найулюбленіші книжки).

Старицький М. За двома зайцями : комедія з міщан. побуту / М. Старицький. — К. : Молодь, 1996. — 95 с. — (Бібліотека художніх творів для підлітків та юнацтва «Джерело»).

² <http://biblio.lib.kherson.ua/foreign-proverbs-and-sayings.htm>

Франко І. Захар Беркут : образ громад. життя Карпат. Русі в XIII ст. / І. Франко ; ілюстр. В. Литвиненка. — К. : Велес, 2007. — 239 с. : ілюстр. — (Класика української літератури).

Шевченко Т. Назар Стодоля : драма та поетич. твори / Т. Шевченко ; худож. В. Цах. — К. : Вадим Карпенко, 2005. — 100 с. : ілюстр. — (Місто пригод).

Додаток 3

Хай живуть зайчики!

Сценарій літературного ранку для читачів-учнів 1-4 класів

Дійові особи: Бібліотекар, Батько (Іван Андрусяк), Стефа, Ліза, Дибайлена.

Батько сидить за комп'ютером.

Бібліотекар: Добрий день, діточки! Сьогодні ми познайомимося із дуже-дуже дорослим дядечком. Він боїться лише висоти і стоматологів, знає, хто такі Дибайли (а також про їх велику Таємницю), і він може первиховати Чакалку, а ще пише серйозні вірші... такі вірші, які розуміють геть усі діти — від двох до дванадцяти років! А ще у нього є донечки — старша Ліза і менша Стефа...

Виходять Ліза, Стефа.

Батько: Ох, ця робота! Не втечеш від неї! Біжить за мною аж до метра, ловить за ремінь сумки: «Ой, куди ж ти, Іване! На кого ж ти мене покидаєш? Хто мене усю переробить? Вернися, Іване!»

Стефа: Тату, тату! Пограйся з нами!

Батько: Та ніколи у житті! Нізачо в світі! Щоб я оце вставав із-за комп'ютера та виконував якісь дитячі забаванки... Не діждетесь!

Стефа: Нам нудно і сумно.

Ліза: Ця малявка Стефа ось-ось заплаче...

Стефа: Я??? Та я ж сміхотунчик! А ти, Лізко, страшно доросла!

Батько: Цить! Розлякаєте мені і Дибайлів, і Зайчиків.

Ліза і Стефа: Кого?

Батько: А ось... *(Згинає середній та вказівний палець, як ніжки, ставить їх на стіл).* Привіт! Я Тато-Дибайло! А ви хто?

Ліза: А я ... Мама-Дибайло!

Стефа: А я... найменше Дибайлена! Тату! А де ж тоді Зайчики?

Батько *(перевертає пальці, як вушка).* Ось і Зайчик! Але там, де Зайчик, має бути і Вовк! *(Кладе руку на стіл долонею вниз).* А зараз буде Казка...

Стефа і Ліза зображують Зайчиків, Батько — Вовка.

Зайчик Ліза: Нипає, нипає
Вовчик по кущах.
Глипає, глипає
Вовчик на Зайчат.
А Зайчата до Вовчиська
Підбігають близько-близько
Й весело кричать:

Зайчик Стефа: Вовчику, Вовчику,
Не ходи у ліс.
Вовчику, Вовчику,
В лісі слизько скрізь.
Розігнався, розвернувся,
На травичці послизнувся
І об Дуба трісь!

Виходить Дибайленя.

Зайчик Ліза: Ой! Дибайленя! Ховаймося! Він такий маленький, його шкода лякати!

Зайчик Стефа: Не треба його лякатися, бо він зовсім маленький!

Дибайленя: Ти диви! Зайчики! *(Сміється. Зайчики танцюють коло нього і співають).*

Зайчики: Жолудів, жолудів,
Три, чотири, п'ять.
Кулями, кулями
З дерева летять.
Недотепі злому Вовку
І на спинку, й на головку
Цнь-бам-бом-бум-гать!

Виходить Вовк.

Зайчики: Ой!!! *(Розбігаються).*

Вовк: Отак завжди: як мене побачать, то врозтіч! Правда, на те вони і Зайчики, щоб утікати... Але як уже набридло, що тебе усі бояться! *(Зітхає).*

Правда, пісенька дуже гарна — певно, коли б вони мене не любили, то не склали б таку смішну і милу пісеньку. *(Помічає Дибайленя).* Привіт! Ти хто?

Дибайленя: Я — найменше Дибайленя! А ти хто?

Вовк: Вовк.

Дибайленя: Сірий?

Вовк: Сірий.

Дибайленя: Страшний?

Вовк: Не знаю... Усі мене чогось бояться.

Дибайленя: А ти вмієш клацати зубами?

Вовк: Умію.

Дибайленя: То поклай. *(Вовк клацає)*. Ага, страшний. Як Зайчик.

Вовк: А хіба Зайчики страшні?

Дибайленя: Дуже! Я тут із ними так весело страхалося, що просто жак!

Вовк: А зі мною вони не хочуть страхатися. Тікають — і все.

Дибайленя: А ти не кладай зубами.

Вовк: Справді? Не буду. *(Присідає)*. Залазь на мене. Хоча ти Дибайло, але ще мале. Додому тобі шлях неблизький. Підвезу.

Дибайленя *(залазить Вовкові на шию)*: Як у казці — небитий небитого везе.

Вовк: Ні. Щасливий щасливого везе. Я щасливий, що мене нарешті хтось не боїться. *(Ідуть. Вибігають Зайчики)*

Зайчик

Ліза: Зайчики-пузанчики
На капусту ласі —
З'їли два качанчики
І горнятко каші.

Зайчик Стефа: А тоді журилися,
Що не було густо.
Каша тільки снилася,
Їлася — капуста. *(Сміються)*.

Батько: Оце вам і казочка, а мені, як завжди, бубликів в'язочка.

Дибайленя: А які є ще казки?

Стефа: Про Чакалку!

Ліза: Про те, як ми із Стефою втекли з дому!

Стефа: І про дядька Барбатка!

Ліза: І про дикого кабана, у якого великий хвіст!

Стефа: І ще буде дуже багато казок!

Ліза: І віршів!

Стефа: Бо наш тато — це дуже серйозний письменник Іван Андрусяк!

Ліза:... Який почав писати про дітей — і геть здитинів!

*Бібліотекар читас казку Івана Андрусяка
«Коли тато був маленький».³*

Стефа *(заколисуючи іграшкового зайчика)*:

³ Андрусяк І. Зайчикова квіжечка. — К. : Графі-Т, 2008. — С. 43-44.

Зайчику, спи.
Зайчику мій, цить!
Тато також був маленький...
Бачиш, тато спить.
Світ засина,
Світить у вікно...
Навіть світ наш був маленький,
Тож колись давно.
Очки закрій —
Дрімки на дні, —
І який ти вже великий
Бачитимеш в сні...

Додаток 4

Пригоди трьох чоловічків

*Літературна гра за повістями-казками Ено Рауда
«Муфтик, Мохобородько і Півчеревичок»*

Обладнання: Ігрове поле, кубик, фішки. Ігрове поле складається із чотирьох однакових за розміром листків, розкреслених на 45 пронумерованих клітинах.

Умови гри: У грі беруть участь 4-8 гравців. Кожен обирає собі сектор ігрового поля (на кожен сектор має бути не більше, ніж 2 гравця). Гравці по черзі кидають гральний кубик і пересувають фішки на стільки кліток, скільки цифр випаде на кубику. Якщо фішка потрапляє на клітинку з питанням, учасники гри повинні відповісти на нього (питання задає бібліотekar). За вірну відповідь надається гравцю пересуватися на додаткову клітинку вперед, за невірну — посувається на хвилинку назад. Мета гри: рухаючись від старту (старт позначений літерою сектора) у напрямку порядкових номерів клітинок на ігровому полі, якнайшвидше дістатися фінішу.

Питання до гри

Сектор А. «Муфтик, Мохобородько і Півчеревичок» (Книга 1)

2. Який момент зображений на малюнку? (Див.: Рауд Э. Муфта, Полботинка и Моховая Борода / Э. Рауд. — М.: Дет. лит., 1982. — С.9).
(Зустріч Муфтика, Мохобородька і Півчеревичка біля ятки з морозивом).

9. Який транспорт мав Муфтик? (*Фургон*).

13. Як лікував Мохобородько кашель Півчеревичка? (*За допомогою чаю з оленячого моху*).

18. Яка іграшка звільнила місто від котів? (*Мишеня*).

26. Який момент зображений на малюнку? (Див.: Рауд Э. Муфта, Полботинка и Моховая Борода / Э. Рауд. — М.: Дет. лит., 1982. — С.67). (*Мохобородько тримає у бороді пташине гніздечко*).

31. Куди загнали коти Муфтика і Півчеревичка? (*В озеро*).

35. Як звали kota, який потрапив у пастку? (*Альберт*).

39. Від кого отримував листи Муфтик? (*Від самого себе*).

43. Який момент зображений на малюнку? (Див.: Рауд Э. Муфта, Полботинка и Моховая Борода. — М.: Дет. лит., 1982. — С. 97). (*Муфтик, Мохобородько і Півчеревичок отримують медалі*).

Сектор Б. «Муфтик, Мохобородько і Півчеревичкою» (Книга 2)

1. Куди ввели дороги на роздоріжжі, де опинилися чоловічки? (*До лісу і палацу*).

7. Який момент зображений на малюнку? (Див.: Рауд Э. Муфта, Полботинка и Моховая Борода / Э. Рауд. — М.: Дет. лит., 1982. — С. 109). (*Мохобородько і змії Рудольф*).

10. Хто поцупив медаль Півчеревичка? (*Сорока*).

16. Яку зброю застосував Мохобородько проти пацюків? (*Чорнокорінь*).

25. Який момент зображений на малюнку? (Див.: Рауд Э. Муфта, Полботинка и Моховая Борода / Э. Рауд. — М.: Дет. лит., 1982. — С. 145). (*Півчеревичок знайшов рогатку у сорочому гнізді*).

28. Куди рушили пацюки із палацу? (*До міста*).

33. Що повернули чоловічки господині, яка годувала Рудольфа вершками? (*Медальйон*).

39. Яким чином чоловічки звільнили місто від пацюків? (*Повернули до міста котів*).

42. Який надпис залишили друзі у книзі почесних гостей музею? (*«У природі повинна панувати рівновага»*).

Сектор В. «І знову Муфтик, Мохобородько і Півчеревичкою» (Книга 3)

3. Куди зібралися поїхати Муфтик, Мохобородько і Півчеревичок після пригоди з пацюками? (*До моря*).

5. Який момент зображений на малюнку? (Див: Рауд Е. І знову Муфтик, Півчеревичок і Мохобородько : кн. 3 / Е. Рауд. — К. : Веселка, 1988. — С. 49). (*Чоловічки роздають автографи*).

10. Де Муфтик і Півчеревичок шукали Мохобородька? (*У лікарні*).

16. Як Муфтик назвав своє цуцня? (*Комірець*).

20. Який момент зображений на малюнку? (Див: Рауд Е. І знову Муфтик, Півчеревичок і Мохобородько : кн. 3 / Е. Рауд. — К. : Веселка, 1988. — С. 97). (*Мохобородько на прогулянці*).

22. Що залишав на дорозі Мохобородько, щоб навести друзів на слід? (*Брусниці із бороди*).

28. Кому належать слова: «Кожну живу істоту треба шанувати вже за те, що вона живе»? (*Вольдемару*).

33. Яка тварина визволила Мохобородька? (*Слон*).

38. Хто з героїв повісті вчасно виправив свою помилку? (*Жінка, яка викрала Мохобородька*).

Сектор Г. «І знову Муфтик, Мохобородько і Півчеревичок» (Книга 4)

3. Який момент зображений на малюнку? (Див: Рауд Е. І знову Муфтик, Півчеревичок і Мохобородько : кн. 3 / Е. Рауд. — К. : Веселка, 1988. — 1 л. вкл.). (*Вовк викрав Муфтика*).

12. Для чого вовк викрав Муфтика? (*Щоб навчати вовчат*).

15. За кого прийняли Муфтика краснавиці? (*За вихованця вовків*).

19. Де опинилися Мохобородько і Півчеревичок, шукаючи Муфтика? (*У заячій пастці*).

24. Який момент зображений на малюнку? (Див: Рауд Е. І знову Муфтик, Півчеревичок і Мохобородько : кн. 3 / Е. Рауд. — К. : Веселка, 1988. — 6 арк. вкл.). (*Зустріч Муфтика і Комірчика*).

27. Чому Півчеревичок покинув Мохобородька після зустрічі з краснавицями? (*Він повірив, що Муфтик є вовчим вихованцем*).

33. У яку скруту потрапили Муфтик і Мохобородько? (*Фургон із шми затиснуло між дерев*).

37. Де опинився Півчеревичок, коли пішов від Мохобородька? (*У болоті*).

40. Хто і кому мовив: «Немає такого злочину, щоб тебе карати самотою»? (*Муфтик Півчеревичку*).

Схема игрового поля

Б	1	2	3	4		4	3	2	1	В
9	8	7	6	5		5	6	7	8	9
10	11	12	13	14		14	13	12	11	10
19	18	17	16	15		15	16	17	18	19
20	21	22	23	24		24	23	22	21	20
29	28	27	26	25		25	26	27	28	29
30	31	32	33	34		34	33	32	31	30
39	38	37	36	35		35	36	37	38	39
40	41	42	43	ФІНІШ		43	42	41	40	
40	41	42	43	ФІНІШ		43	42	41	40	
39	38	37	36	35		35	36	37	38	39
30	31	32	33	34		34	33	32	31	30
29	28	27	26	25		25	26	27	28	29
20	21	22	23	24		24	23	22	21	20
19	18	17	16	15		15	16	17	18	19
10	11	12	13	14		14	13	12	11	10
9	8	7	6	5		5	6	7	8	9
А	1	2	3	4		4	3	2	1	Г

Додаток 5

Острова Владислава Крапивина

Литературная игра для читателей-учеников 5-6 классов

Библиотекарь: Имя Владислава Крапивина, одного из живых классиков современной детской литературы России, не нуждается ни в пиаре, ни в рекламе. Его читали-перечитывали дети 60-70-х гг. прошлого века, его читают и современные ребята, к его книгам равнодушны многие взрослые — особенно те, кто хранит в себе память детства.

Разминка: Книги далекого детства. Назвать книгу по отрывку (5 баллов).

«Пусто и просторно сделалось вокруг Максима. И тихо-тихо. Словно оказался он один в громадном поле. А над полем беззвучно кружил красный самолёт. И, помня слова старого лётчика, Максим отчетливо ска-зал в этой тишине:

— Послушными овечки бывают. А за правду надо воевать».
(«Болтик»).

«...Валька шевельнулся. Потому что в Андриюшкиных словах прозвучало то же требование немедленного подъёма. Ты сидишь, а у кого-то беда. Кровь идёт. Пусть у тебя хоть тысяча несчастий, но у кого-то — ещё одно.

— Ну, Валька. Ну, пожалуйста, встань». («Валькины друзья и паруса»).

«Молния ударила горизонтально — черной свистнувшей полосой. И в короткий-короткий миг после этого Журка успел подумать о многом: «Что это?.. Какая аккуратная дыра в середине стекла. И какие мелкие трещинки вокруг дыры... А небо в ней гораздо синее, чем за стеклом... Это выстрел? Теперь не успеть, папа не поедет с разбитым стеклом...».
(«Журавленок и молнии»).

«... В колыбельной песне для Антошки были слова про пять минут на решение и пять секунд на бросок. Сейчас пяти минут не было. Пяти секунд — тоже. Была, пожалуй, секунда, чтобы рывком развернуть «Скиф» и прыгнуть в седло. Но в эту секунду Кирилл успел понять и решить многое. Он почувствовал, что, если теперь спасется бегством, всегда потом придется бегать и прятаться. Ведь не будешь всю жизнь ходить вшестером. И получится, что они с Дыбой одинаковы: если сильный, то король, а если слабее — поджымай хвост. И к тому же в «Колыбельной» ни словечка нет о дороге назад». («Колыбельная для брата»).

«— Мало тебе других дорог? — сердито сказал Володя. Но что еще сказать, не придумал.

А Кашка, глядя ему в лицо, спросил:

— Володя. Раз турнир кончился, я уже не оруженосец?»
(«Оруженосец Кашка»).

«В сумраке чердака пасмурный квадрат окна казался ярким и серебристым. По нему бежали рваные облака. Владькина фигурка в этом квадрате была совсем черной.

Он стоял спиной к Генке, тоненький, прямой и неподвижный. Что-то непонятное задело Генкину душу. Это «что-то» было тревожным и

звонким, словно ждала дальская дорога и под синим грозовым небом горы проиграли походный сигнал». (*«Та сторона, где ветер»*).

Ведущий: Владислав Крапивин: «Я опять возвращаюсь памятью в детство — самую лучшую пору человеческой жизни. Нет, я не из тех, кто воспевает в детстве беззаботность и веселье. Чувствую это! Я знаю твердо, что у каждого десятилетнего человека могут быть и большие несчастья, и большие тревоги. И трудов ему хватает, и забот. И всякая боль еще сильнее, чем у взрослого. И все-таки детство прекрасно, потому что в это время человек открывает для себя мир».

Музыкальная пауза. «Песня о первом полете»⁴

Тур первый: Родом из детства

Ведущий: Владислав Крапивин: «Детство — это как сказка, которую каждый раз можно рассказывать по-новому. Главное в нем все равно всегда остается: радость открытия мира, радость ребячьей дружбы и ощущение свежести и синевы... Потому что все начинается в детстве: первые паруса, первые стихи и первые неудачи. Первая любовь и первый смелый поступок».

Инсценировка отрывка повести «Тень Каравеллы».

Действующие лица: Павлик, Владик.

На стене висит карта полушарий. На столе стоит горящая лампа.

Выходит Павлик с бумажной каравеллой.

Павлик: Владька... (*Выходит Владик*). Хочешь хлебушка? (*Июкает кусок хлеба, протягивает Владике*).

Владик (*замечает каравеллу*): Павлик, что это?

Павлик: Каравелла... Вот она какая...

Владик берет каравеллу, подносит ее к карте.

Владик: Океаны есть, моря есть... Можно плавать, где хочешь...

Павлик: Ты не шурши ею по карте, держи ближе к свету. Пусть на карту падает тень. Там, где ляжет тень от бушприта, — там мы, значит, и плывем.

Фонограмма: шум морских волн.

---

⁴ Аудиозаписи с песнями на слова В. Крапивина можно найти здесь:
<http://www.rusf.ru/vk/stihi/main.htm>

Владик: Там, где ляжет Тень Каравеллы, зашумят над волнами наши паруса и защелкают флаги.

Павлик: Там, где ляжет Тень Каравеллы, мы пройдем сквозь тяжелые удары выстрелов и штормовое завывание ветров.

Владик: Там, где ляжет Тень Каравеллы, будут трудные дороги, соль разест на ладонях кожу, морозы сожгут лицо, солнце обуглит плечи. Тысячи загадок лишат человека покоя и сна. Но не будет там в жизни уныния и ленивой скуки.

1 балл: Назовите автобиографические книги Владислава Крапивина. (*«Тень Каравеллы», «Пошел все наверх, или Жертва эрудиции», «Битанго», «Босиком по Африке», «Заяц Митька», «Золотое колечко на границе тьмы», «Клад на Смоленской улице», «Мой друг Форик, или Опалюющая страсть киноискусства», «Непроливашка», «Однажды играли», «Пять скачков до горизонта», «Под созвездием Ориона», «Шестая Батсионная», «Ржавчина от старых якорей»*).

2 балла: В каком городе провел детство будущий писатель? (Тюмень).
Как называлась книга, которую написал первоклассник Славка? (*«Остров Привидения»*).

Рассказ какого писателя «отредактировал» Славка в школьном изложении в повести «Пошел все наверх, или Жертва эрудиции»? (*Лев Толстой «Прыжок»*).

Какая книга вдохновила Славку на поиски клада в повести «Клад на Смоленской улице»? (*Марк Твен. «Приключения Тома Сойера»*).

Какие друзья разделили со Славкой «опалюющую страсть» к киноискусству? (*Чижик и Форик*).

О каком увлечении детства рассказывает Владислав Крапивин в повести «Битанго»? (*Воздушные змеи*).

3 балла: О ком пишет Владислав Крапивин:

«... Всю жизнь работала с ребятами. До войны была воспитательницей и заведующей в детском саду. В тяжелые военные годы главной ее заботой стали эвакуированные семьи и дети фронтовиков. Потом она руководила тимуровскими отрядами и ребячьими клубами в Тюмени. А когда приехала в Свердловск, квартира ее стала вторым штабом нашей «Каравеллы». (Мама).

«Это был человек, немало хлебнувший в жизни, с характером тяжелым и неровным, но когда он говорил о временах Нахимова, то делался совсем другим». (Отчим).

«Он учил меня делать луки и деревянные мечи, бумажные кораблики и самолеты, рассказывал о своем детстве на берегах Вятки, о шумных и дымных химических опытах, которыми увлекался в школьные годы. И при случае довольно безжалостно высмеивал меня, если узнавал, что я опять спасовал в стычке с вечным соперником Толькой Петровым».
(Дядя Боря).

«Соседями мы были с самого моего рождения, и рассказывать о нем я могу «в самых разных ключах». И как о добром приятеле и защитнике; и как о вредном насмешнике... и как о внимательном, даже ласковом собеседнике в зимние вечера, когда мы читали у настольной лампы потрепанные приключенческие книжки и вели разговоры; и как о жуликоватой личности, таскавшей у меня кедровые орехи и полученные мамой по каким-то «литерным» талонам карамельки; и как о щедром друге, который делился липким пайковым хлебом. И все будет правдой...».
(Пашика Шаклин).

Чтец: Заросшая узкоколейка —
                  Путь из волшебной страны;
                  Тополя листики клейкие,
                  Запах поздней весны.
                  Светки пушистый локоп
                  У твоего лица...
                  Свет из знакомых окон,
                  Мамин голос с крыльца...
                  Дождики босоногие...
                  Мяч футбольный в пыли...
                  Это было у многих.
                  А многие сберегли?

Тур второй: Белый Город над синими бухтами

Ведущий: «Когда мне было десять лет, я прочитал повесть Сергея Григорьева «Малахов курган» — книгу о первой обороне Севастополя... Тоска по этому городу была физически ощутимой, как голод и боль. Мне снились заросшие колючками бастионы, чугунные карронады на покосившихся лафетах и ядра, застрявшие в цоколе памятников. И, конечно, корабли... Я знал, что на самом деле такого Севастополя нет, что он сожжен и разрушен до основания недавними боями. Но это не разбивало мечту. Я верил, что этот город, мой Севастополь, не может погибнуть. Он казался мне вечным, как море. Я счастлив, что мальчишеская вера не обманула меня...».

Чтец: Солнце скачет серебряной рыбой
По изломам стеклянной волны.
Мальчик Митька идет над обрывом
Под лучами десятой весны.
Чайки весело в воздухе вертятся,
Синий свет над водою стоит,
И не верится, вовсе не верится,
Что когда-то здесь были бои...
Белый город над синею бухтой,
В переулках – акации цвет,
И кругом синева. И как будто
Нет на свете ни горя, ни бед.
Первый мак, словно бабочка алая,
Светит Митьке из сонной тени...
...А внизу, под размытыми скалами,
Штабеля невзорвавшихся мин...

*Демонстрация отрывка из фильма «Трое с площади Карронад»⁵
(третья серия, 34 мин. 00 с.-38 мин.30 с).*

1 балл: Назовите книги Владислава Крапивина о Севастополе. (*«Шестая Бастионная», «Давно закончилась осада», «Трое с площади Карронад», «Острова и капитаны. Граната», «Рассекающий пенные гребни», «Возвращение клипера «Кречет»*)

2 балла: *«Давно закончилась осада».*

На основании какого исторического события назван роман? (*Первая оборона Севастополя в Крымской войне*).

Почему Владислав Крапивин назвал свой роман «Севастопольская фантазия»? (*Потому что в романе присутствуют элементы фантастики*).

Как прозвали на бастионе десятилетнего артиллериста Николку Яценко? (*Маркелыч*).

Как называлась слободка в Севастополе, где поселился Коля Лазунов с тетушкой? (*Артиллерийская слободка*).

Где находилась загадочная Синемаменная бухта? (*В Херсонесе*)

Как звали французского барабанщика, которому помог Жня Славутский? (*Жан*).

Кого отыскал Коля для Ольськи? (*Котенка Буську*).

Какие названия были у тендера, владельцем и шкипером которого стал Маркелыч? (*«Македонец», «Курган», «Котенок»*).

⁵ <http://www.planeta-1.ru/piece162>

3 балла: Узнать книгу по отрывку

«И Гай опять, вцепившись правой рукой в гудящий трос, левую выкидывает вперед:

— Остров! Вижу остров!

Он кричит это друзьям-морякам, себе, небу, морю, желтым берегам, которые вырастают из синевы, распахиваются, как крылья. Городу кричит, который встает над берегами!

Это и есть его остров! Не надо его придумывать! Оказалось, что он – на самом деле. Такой, о котором Гай мечтал: со скалистыми обрывами, старыми крепостями, запутанными улицами и лестницами, со старинными пушками на бастионах. С тайнами оборонительных башен и подземелий. С суровыми легендами о героях...

Берега все круче, город все ближе – сверкающий, радостный...». (*«Острова и капитаны. «Граната. Остров капитана Гая».*

«На фоне темного коридорного хода стоял мальчик. Тонкорукый, тонконогий, с головой-луковкой на шее-стебельке. В ярко-желтой с черным кругом на груди юнмаринке.

Оська мигнул. Потом встал...

Потом они шагнули друг к другу. Вокруг Оськи не стало ни подвала, ни ребят. Кроме вот этого, в желтом. А еще — свистящая пустота. Ветер, который качает немислимо тяжелую цепь... Они шагнули еще, еще, сошлись вплотную. Постояли секунду. И обнялись...». (*«Рассекающий пенные гребни».*

Тур третий: Мальчишки, шпаги и паруса

Ведущий: Владислав Крапивин: «С самых ранних лет я хотел, чтобы рядом со мной всегда был отряд влюбленных в море и паруса друзей-мальчишек — таких, для которых я стал сочинять свои рассказы и повести. Как хотел, так и вышло. Больше тридцати лет я командовал отрядом юных моряков и мушкетеров. И не было у меня товарищей вернее, чем эти ребята».

Звучит песня «Маленькие барабанички».

1 балл. Назовите книги Владислава Крапивина об отряде «Эспады». (*«Мальчик со шпагой», «Бронзовый мальчик», «Рыжее знамя упрямства».*)

2 балла. Назовите как можно больше ребят из «Эспады» — героев разных произведений. (*Сергея Каховский, Володя Огоньков, Андрияша Гарц, Андрияша Ткачук, Валерик, Вовка и Вадик Воронины, Леняка Мосин, Митя Кольцов, Данилка Вострецов, Генка Медведев, Женя Голованов, Павлик*

Сосновский, Алеша Смирняков, Владик Самойлов, Наташа Лестникова, Димка Соломин, Сеня Гуревич, Стасик Грачев («Мальчик со шпагой»), Кинтель, Салазкин, Виталик Не бойся Грома, Илька Мурзаев, Маринка Орехова, Игорь Гоголев, Сержик Алданов, Паша Краузе, Сеня Раух, Юрик Завалишин, Костик-барабанщик, Дим, Регшика («Бронзовый мальчик»), Словоко, Оля Шагалова, Рыжик Кандауров, Кирилл Инаков, Ксения и Игорь Нессоновы, Вовчик Некрасов, Костя Ковтул, Шурик Завьялов, Сережка Гольденбаум, Юрик Сазонов, Олежка Тюменцев («Рыжее знамя упрямства»).

3 балла. Кому принадлежат слова:

«Но есть же, черт возьми, такие слова: «Взяв в руки оружие, общаю, что ни трусостью, ни подлостью, ни изменой не запятнаю свой клинок...». Даром, что ли, это обещание дают те, кто вступают в «Эспаду»?». *(Сереже Каховскому).*

«Недавно опять на улице шпана к нашим ребятам прискроблась, хотели галстуки посрывать. А для «Эспады» галстуки — это не часть школьной формы, без которой завуч не пускает на уроки. Это символ алого треугольного паруса, кливера. Именно такие паруса помогают идти круто к ветру». *(Саше Медведеву).*

«Знаете, господин Толкунов, у нас всегда была иная педагогика — замешанная на хорошем ребячьем упрямстве. Тем и жили. Шли годы, исчезали и возникали государства, менялись режимы, генсеки, президенты, а мы жили». *(Корнейчу).*

Чтец: Если в безветрии парус повис,
А это тебя не трогает,
И если ты равнодушен и тих
Перед дальней дорогою,
И если ты перед шквалом дрожишь,
Кто за это в ответе?
Ты сам!
Ты не понял,
Что жить,
Тем лучше,
Чем крепче ветер!

Тур четвертый. Сказки о парусах и крыльях

Ведущий: «Детство не делит действительность на жизнь и сказки. В детстве все — настоящее. И сказки — тоже настоящее, если они помогают жить. Если в них веришь».

Чтец: Мне снилось, что ждет меня самолет,
Ночной самолет без огней,
В кабине нервничает пилот,
Погасший окурок сердито жует
И хмурится все сильнее...
И я тороплюсь, я бегу к самолету,
Скорее — в тревогу ночного полета.

Инсценировка отрывка повести «Летчик для Особых Поручений».

Действующие лица: Алешка, Девочка.

На сцену выходит Алешка с корабликом в руках. Отпускает кораблик.

Алешка: Плыви. Тебе пора домой... *(Выпрямляется)*. Вот... я исправил ошибку... *(Выходит Девочка)*.

Девочка: Только одну, Алеша... А с другими как быть?

Алешка: С какими?

Девочка: Тебя на дороге звали столько людей, столько сказок. На каждом перекрестке... А ты все мимо и мимо...

Алешка: Я не виноват... Я же не знал, что неправильно выбрал путь.

Девочка: А почему тебя грызет совесть?

Алешка: Почему? Я ошибся, но я один от этого пострадал.

Девочка *(тихо)*: А Летчик? *(Алешка опускает голову и молчит)*. Ты все повторял: «У меня своя дорога...». Только никакой дорогой, даже самой правильной, нельзя проходить мимо того, кому нужен друг. А ты...

Алешка *(безжалостно к самому себе)*: А я оставил ему рваную куртку. Вот и все!.. Я пойду!

Девочка: Куда?

Алешка: Я найду Летчика! *(Уходят)*.

1 балл: Назовите летящие сказки Владислава Крапивина. *(«Летчик для Особых Поручений», «Ковер-самолет», «Дети Синего Фламинго», «Тополиная рубашка», «Возвращение клипера «Кречет»)*.

2 балла: *Сказочные существа.*

Как звали маленького инопланетянина — героя повести «Серебристое дерево с поющим котом»? *(Кан)*

Кто был лучшим другом Васи Персеплкина? *(Колесо)*.

Как звали ржавых ведьм из сказки «Тополиная рубашка»? *(Настя, Степанида, Глафира)*.

Как звали Бабу-Ягу из сказки «Стража Лопухастых островов»? *(Ядвига Кишишовна)*.

Как звали лягушонка — героя повести «Баркентина с именем звезды»? (*Чип*).

Как звали джина из арабской пуговицы из романа «Портфель капитана Румба»? (*Кукунда*).

Какое существо наводило ужас на жителей острова Двид из повести «Дети синего фламинго»? (*Ицер*).

Как звали двухголовую черепаху из повести «Мальчик девочку искал»? (*Мукка-Вукка*).

3 балла. Заклинашки.

Из каких повестей Владислава Крапивина заклинания:

Тучка — светлый парашют —
Очень я тебя прошу,
Разгони мою беду,
Позови мою звезду.
Пусть она, как светлый лазер,
Луч пошлет на землю сразу,
Пусть дрожат мои враги.
Кто не верит мне — беги!
(«*Баркентина с именем Звезды*»).

Бунтер-гюнтер, крокодил,
Я свой двор загородил.
Крепкие засовы
Караулят совы.
Кто найдёт сюда пролаз,
Совы клюнут в левый глаз.
(«*Серебристое дерево с поющим котом*»).

Чоки-чок,
Чоки-чок,
Загорайся, светлячок.
Покажи, что было тенью,
В тенекоповский зрачок...
(«*Чоки-чок, или Рыцарь Прозрачного Кота*»).

Музыкальная пауза. Это сбудется, сбудется, сбудется....

Тур пятый. Грани Великого Кристалла

Ведущий: Поворачивается Великий Кристалл то одной, то другой своей гранью... Взору предстают совмещённые пространства — бесконечное множество миров, похожих и не похожих на наш. Хорошо ещё, что с

нами мальчишки-Пограничники, способные отчаянной силой желания перебросить себя в пространстве на любые расстояния. И рядом с ними — Командоры. Хранители тех ребят, которые опередили свое время... Грани Великого Кристалла... Мироздание по Владиславу Крапивину.

1 балл: Назовите книги из цикла о Великом Кристалле и Безлюдных Пространствах. (*трилогия «В ночь большого прилива», «Оранжевый портрет с крапинками», «Голубятня на желтой поляне», «Выстрел с монитора», «Гуси-гуси, га-га-га...», «Застава на Якорном Поле», «Крик петуха», «Белый шарик Матроса Вильсона», «Сказки о рыбаках и рыбаках», «Лоцман», «Дырчатая Луна», «Самолет по имени Сережка», «Лето кончится не скоро», «Лужайки, где плясуют скворечники»*).

2 балла:

Какие места из каких книг описаны в следующих отрывках:

«Над склоном, над холмом — круглый купол с темной ладонью на позолоченной маковке... Ладонь под облаками... Четыре пальца сжаты, большой чуть отведен. Ладонь сильно выгнута — словно подставлена ветру или лучам. Или заслоняет кого-то...». (*Храм Девяти Щитов, «Гуси-гуси, га-га-га»*).

«Всюду были якоря...Заросшие, ушедшие в землю почти целиком, наполовину или совсем немного, они лежали и торчали там и тут. Маленькие, как в лодке, и крупные, и громадные, как на камнях у канала. Большею частью ржавые, но были и такие, что темнели чистым железом. Чаще всего попадались якоря старых, знакомых по картинкам форм, но встречались и современные — с поворотными и выдвигаемыми лапами, хитрыми скобами, изогнутыми и составными штоками... В общем, куда ни глянешь — якоря». (*Якорное Поле, «Застава на Якорном Поле»*).

«Сквозь развалившуюся крышу солнце входило широко и свободно. Высвечивало стену слева от двери. На стене проступала фреска. Проступала сквозь пыль, пятна, лишай и, казалось, даже сквозь места, где штукатурка обвалилась, обнажив почерневший камень. Такой живой была кисть давнего неизвестного мастера. Мастер этот изобразил старика и мальчика. В натуральный рост». (*Часовня, «Сказки о рыбаках и рыбаках»*).

«Постороннему это могло показаться диким. Что интересного на обширных пустырях с поросшими сорняком горками и стронтельным мусором! Ну, можно, конечно, побегать, в пряталки поиграть, в индейцев, раскопать в мусоре что-нибудь неожиданное. Но все же это не парк с аттракционами и компьютерными играми, не пляжу моря, не дальняя

страна, куда рвутся сердцами и душами любители путешествий... Однако это была именно страна. Только знали о ней немногие...». (*Бугры, «Лето кончится не скоро»*).

3 балла.

Из каких книг цитаты:

«Ну, конечно! Мальчики ничего не могут! Они тянут свою лямку, пока взрослые делают глупости! Лишь падать — и умирать они могут, как большие... И не только в сказке...». (*«В ночь большого прилива»*).

«Города, которые предали своих детей, долго не живут». (*«Выстрел с монитора»*).

«Счастье, когда счастливы те, кого любишь. И когда они есть — те, кого любишь». (*«Голубятня на желтой поляне»*).

«Один и один — не один. Ты и я». (*«Белый Шарик Матроса Вильсона»*).

«Дети воюют со взрослыми. Взрослые тоже могут воевать с детьми, они одичали. Но дети не воюют друг с другом ни на одной планете — они еще не походили с ума!» (*«Оранжевый портрет с крапинками»*).

«Только одному люди не научатся никогда... Сделать так, чтобы, когда человек летает, мама за него не боялась...». (*«Лоцман»*).

Чтец: Сюжет этот странный и вечен, и нов,
                                  Как серпик луны тонкорогий,
Он — город, проросший из сказочных снов,
Он — шепот, он голос Дороги.
...А если мне сон досмотреть не дано
И в тайну его — не пробраться,
То все же нам светит родное окно
(Которого нет на планете давно)
Сквозь вечную даль субпространства.

Тур заключительный. Командор остается Командором. Новые книги Владислава Крапивина.

Угадать книгу по ключевым словам (5 баллов)

Монеты с острова Джерси, дискета, рассказ Грина «Гнев отца». (*«Семь футов брамсельного ветра»*).

Дуэль, Тюмень, 1952 год. (*«Трофейная банка, разбитая на дуэли»*).

Ходики, муха, снаряд. (*«Дагги-Тиц»*).

Поселок Фонари, девочка со скакалкой, блокада. (*«Прыгалка»*).

Пароход «Трудовая слава», герцогство, кино. (*«Пироскоф «Дед Мазай»*).

Белые ночи, Николай Гумилев, шхуна «Лисянский». (*«Стеклянные тайны Симки Зуйка»*).

Венера, паровозик, ангел-хранитель. (*«Прохождение Венеры по диску Солнца»*).

Институтские двори, шахматні коньки, Колесо. (*«Топот шахматних лошадок»*).

Турень, Атлантичний океан, Куба. (*«Бриг Артеміда»*).

Летніс канікули, ВІП, Гваделупа. (*«Гваделорка»*).

Маска Агсейки, Пупшельхаус, поселок Колеса. (*«Бабочка на штанге»*).

Ампула, Імперія, лучемет. (*«Ампула Грина»*).

Додаток 6

«Собори ваших душ бережіть...»

Сценарій літературного вечора до 95-річчя Олесь Гончара та 50-ої річниці написання роману «Собор»

Дійові особи: Ведучий, Читці, Янголи, Письменник, герої роману «Собор»

Читець 1:

Коли цвітіння настає пора,
Коли весна смичком струмка заграє.
Тоді ми з днем народження вітаєм
Славного Олесь Гончара!
Олесь Гончар — сумління України,
Любов пречиста.
Пісня і зоря.
По духу вірний правнук Кобзаря.
Великий син великої родини.

Читець 2:

Він наш увесь.
Він твій митець і мій.
Улюбленець вкраїнського народу.
Він — втілення думок його і мрій,
Палкий поборник правди і свободи.
Він порохом важких доріг пропах,
Він — із тривоги і болю.
Весь — неспокій!
Його душа —
Мов тронка у степах,
Його душа —
Собор надій високих!

(Д. Кононенко. «Мов тронка у степах...»).

Ведучий: Дорогі друзі! 2013 рік є двічі ювілейним для видатного українського письменника і громадського діяча — Олесь Терентійовича Гончара. 2 квітня йому би виповнилося 95 років. А рівно 50 років назад був написаний і виданий його знаменитий роман «Собор». Сьогодні ми розповімо про те, як переплелася доля козацького собору, миття та його твору...

*На екрані висвітлюється фото Свято-Троїцького собору
м. Новомосковська, Дніпропетровської обл.
(http://uk.wikipedia.org/wiki/Файл:Свято-Троїцький_монастир_Новомосковськ.jpg).*

Письменик: «Після зруйнування Січі...повержені запорожці заснували монастир у цих місцях, у плавнях, що належали раніше одній із крайніх запорозьких паланок. ...Постригались у ченці, брали до рук, замість шабель, книги Святого письма... І вирішено було тоді на їхній сумовитій раді: збудуємо собор... Шаблю вибито з рук, але з серця не вибито дух волі й жадання краси!.. Але хто ж збудує? Хто сотворити зуміє? Підліток місцевий викликався, тямковитий хлоп'як з очима великими, як натхнення. «Благословіть!» І зник у плавнях. Три доби його не було, потім повернувся до товариства й на долоні тримав собор готовісінький, весь зроблений із стеблин комишу. Розповідав, нібито зморений, приліг у плавнях, задрімав, і собор сам уві сні йому наснився. Дано знак, ударили в тулумбаси... Рада козацька, оглянувши пробу комишєву, схвалила: *воздвигнем!*»(Олесь Гончар. Уривок із роману «Собор»).

Демонструється уривок із фільму «Собор через віки» (07 хв. 20 с. – 10 хв.17с. 04 хв.18 с. – 07 хв.17с..).

(http://www.glas.org.ua/projects/telcpalonn/troicky_sobor.html).

На сцену виходять два Янголи.

Янгол 1: Чи чуєш, брате, як сумно дзвони дзвонить?

Янгол 2: Чую... Великі біди пророкують нашому соборові...

Янгол 1: Розгорнеться велика братовбивча війна у наших степах.

Янгол 2: Осквернять святиню нашу...

Янгол 1: Великий голод прийде на землю нашу...

Янгол 2: Дзвони зніматимуть, хрести з людей зриватимуть...

Янгол 1: Але Бог святий збереже наш собор.

Янгол 2: Збереже навіть у часи найбільшої у світі війни...

Янгол 1: Збереже від людської байдужості, від руїни та зисвіри... Пошле Він до Собору людину.

Янгол 2: Священника? Будівничого?

Янгол 1: Ні. Гончара... Син давнього роду візьме вийме із душі слово і за велінням долі вибудує храм в українській літературі — собор душі.

Чути колискову. На екрані висвічується фото: мати і бабуся О. Гончара (Луцишин О. Олесь Гончар : прогр. тексти, ілюстр., поясн., завдання, тести: 11 кл. К. : АртЕк, 2001. С.7).

Письменник: «У дворічному віці я зостався без матері, і мене забрала до себе мамина полтавська рідня. Глибинне українське село, де люди не знали злодійства, де хати не замикались, де я бачив, коли вечорами збиралася у нашій хаті для репетицій церковна півча, такі просвітлені, одухотворені, такі прекрасні людські обличчя!.. Бабуся була дуже релігійною, безмежно доброю до людей. В її лагідній, людинолюбивій натурі втілювалося для мене все краще, що є в нашого народу: працьовитість, чесність, безмежна доброта, обдарованість... Ця вічна трудівниця, ця темна, неписьменна, але винятково чуйна жінка стоїть для мене поруч з тими, кого ми називаємо гуманістами...» (Із щоденників Олесь Гончара)

Ведучий: Якось морозяна зимова ніч вибухнула на весь світ кривавим полум'ям, яке стояло до самого неба і було таке страшне, наче перед кінцем світу. То горіла церква, яку не дали зачинити люди і тому підпалили комсомольці, і горіла вона цілу ніч, на весь степ. Це сяйво бачив одинадцятирічний Олесь Гончар. Бачив — і запам'ятав назавжди, хоча згодом набачився він і пожеж, і руйновиц, і страшних полів смерті...

Читець 1: «Ще безтривожно ходять по місту ті, які вмиратимуть на рубежах, ітимуть в оточеннях, горітимуть у кремацийних печах концтаборів, штурмуватимуть Будапешт і Берлін; ще стоїть на узвишші посеред міста сірий масивний БЧА — Будинок Червоної Армії, де згодом на місці, розчищеному від руїн, буде запалено вічний вогонь на могилі Невідомого солдата... Ще все як було. Ще — розбрівшись з самого рання по парках, по бібліотеках, позабравшись у спорожнілі аудиторії на факультетах — сидять над конспектами студенти, готуються до останніх скзамнів». (О. Гончар. Уривок з роману «Людина і зброя»).

Ведучий: «... Війна!» — тривожне слово, вимовлене дівчиною у бібліотеці Харківського університету, де готувався до чергового екзамену

студент-філолог Олесь Гончар, одним ударом строжило усі світлі мрії і сподівання. За два тижні у Харкові сформувався студентський батальйон добровольців, серед яких був і Олесь. А згодом — перше бойове хрещення під Білою Церквою на річці Рось, червоною від молодого крові... За три дні боїв із трьох тисяч студентів лишилося лише тридцять сім... «Кров'ю стікає наш студбат», — напише Гончар у романі «Людина і зброя». Після лікування у сибірському шпиталю — знову фронт, знову бої, нестерпно важкий шлях до Перемоги...

Письменник: Із щоденників Олесь Гончара від 17 лютого 1945 року: «Відчуваю силу і владу Провидіння. Всюди воно присутнє у моєму житті. І не віриться, що може все закінчитися так. Не може. Відчуваю в глибині мого розуму і серця могутнє клетотіння. Не може воно вмерти, не оформившись у щось велике. А тоді не страшно було би і померти».

Ведучий: Прапорonosці. Таврія. Тронка. Собор. Бригантина. Жайворонки. Соняшники... Кожне слово, як промінь світла, а зіллються, і спалахнуть сяйвом в одному — Україна.

Уривок із фільму «Собор через віки». 01 хв. 50 с. – 04 хв. 15 с.

Письменник: «У жодній енциклопедії світу не знайти нам цієї Зачіплянки. Але вона є, існує в реальності. Живуть на Зачіплянці здебільшого праведні люди, або, як Микола-студент сказав би, правильні. Роботяги. Металурги... З одного краю селища сага блищить, з другого — облуплений собор біліє. Старовинний, козацький». (Олесь Гончар. Уривок із роману «Собор»).

На сцену виходять герої роману «Собор».

Микола: Кажуть, що інстинкт смерті є нібито визначальним у житті людини. Нібито все диктує страх перед невідомістю, перед таємною зникнення... Так це чи не так? Чи не більше мусить лякати живущого те, що проіснувати можна безцільно?... Як бути справжнім? Як вдосконалитися? Як маєш повестись, щоб відчутти себе перед лицем всесвіту справді вінцем природи? Ось перед тобою поема степового козацького зодчества. Чи створиш ти щось рівне цьому, щось краще за це?

Ська: Все кинуте звалищем, стіни в патьоках, крізь сіре павутиння темно проглядають сердиті якісь святі... Вічні присмерки стоять по кутках собору. Тільки вгорі, у височині центрального купола, було блакитно, як у небі, серед золотих зірок сяюче білів намальований голуб з розкинутими крилами... «Я опоганена, мене опоганили, я не смію, не маю

тут права стояти!»... І все ж у якомусь заціпенілому напівзабутті стояла серед захламленого храму, втопивши погляд у той небесно-блакитний вир під купольної висоти...

Володька Лобода: Не дуже був наполоханий наскоками на мене. Щоправда, коли оту клятву таблицю за сейфом у кабінеті знайшли, стало трохи незручно, тим паче, що сцена відбувалася у присутності товариша згори, хай і невисокого чину. Та зрештою, все перемелеться, кума переказиться, а яка там була таблиця, це ще спробуй доведи...

Архітектор: Всі ми руйнуємо!.. Руйнуємо тим, що осторонь стоїмо... Руйнуємо своєю байдужістю! Були такі, що Десятинну церкву в Києві знищили, Михайлівський-Золотоверхий на очах у всіх зруйнували... І зараз самі сіємо байдужих! Плодимо жорстоких... Самі плскаємо руйнача!

Вчитель: Собори душ бережить, друзі... Собори душ...

Уривок із фільму (05 хв. 25 с. – 7 хв. 17 с.).

Читець 2: Ще не свистіли кулі, лиш нагайки,
І знов із храмів пропадав Христос,
І знов почав закручувати гайки
Невидимий і всюдисущий Хтось.
Коли ж померли Рильський і Тичина —
Обранці Бога, загнані в раби,
Зостались ми за Вашими плечима
Перед вітрами дивної доби.
І далі б Вам прапороносцем бути,
У славі йти, не бачачи потвор.
А Ви бездумним душам повернути
Надумали український наш Собор.
(П. Скупць. «Пам'яті Олеса Гончара»).

Ведучий: Григорій Тютюнник (із листа Олесю Гончару): «Щойно прочитав «Собор». Орлиний, соколинний роман Ви написали, роман-набат! О, як засичить ота наша ретроградна гидь, упізнавши сама себе... Це написано геніально, Олесю Терентійовичу, тому й страшно...». Він мав рацію — чорна смуга настала для автора і його твору. Розпочав цькування перший секретар Дніпропетровського обкому партії Ватченко, друг Брежнєва, який упізнав себе у образі Володьки Лободи (бо також здав батька у будинок престарілих), а собор, описаний в романі, надто був схожий на їхній, Новомосковський. На захист письменника виступив Микола Бажан,

але механізм уже був запущений... «Розгромні статті» «чорного» академіка Шамоти, офіційна заборона твору, вилучення його із бібліотек та книгарень... Тих, хто позитивно оцінював роман, чекали утиски і залякування. Але багатостраждальний «Собор», незважаючи ні на що, встиг збурити серця і думки читачів...

Уривок із фільму (11 хв. 46 с. – 12хв. 36 с.).

Ведучий: Дні були мирні, а Олесь Гончар мовби опинився на війні, в тих перших трагічних боях, в яких стояв на смерть його студбат. Чорна рать обступила собор, але не скорила його. Письменник мужньо вийшов на прю проти раті, та не один у полі воїн, бо з ним була пам'ять про полеглих у боях студбатовців, був рідний народ, була Україна. І сам він у ті дні нагадував то собор, який видно на цілий світ, то вессильний дзвін, голос якого відлунує по всій землі, тому фарисеї марно шнулися захвати його від очей і заглушити благословенне слово... Через 20 років повернувся до читача роман Гончара... А через рік, у 1988 році, на тисячоліття хрещення Русі, відновилася служба Божа у соборі, який захистив митець...

Уривок із фільму (13 хв. 22 с. - 13 хв. 53 с., 17 хв. 29 с. — 19 хв. 11 с.).

Письменник: Із щоденника Олесь Гончара: «Я релігійний. Я вірю в Бога. Бо тільки диявол, нечистий дух, міг так демонічно спотворити коротке людське життя, наповнити його стражданнями, яких би вистачило для сотень поколінь роду людського».

Ведучий: За десять днів до відходу у вічність Олесь Гончар записав у щоденнику словідальні слова: «Дякую тобі, Боже, що дав мені народитися українцем...»... А Мати-Україна у глибокій тузі ховала свого сина, ридало небо теплими липневими сльозами, святий хрест на соборі перехрестив свіжу могилу біля свого заплаканого вікна — той тихий вічний дім на Байковій горі, що довго болітиме Україні...

Читець 1: І зазимків, і гроз — всього було,
Топтали орди нескориму вроду.
Та зводилось розвернене чоло —
Чоло високе гідності народу.
А хтось же намірився і по ній
Пустити потоптом орду зневіри,
Перстворити труд душі на гній
І заглушити спраглий голос ліри.

Читець 2: З бравурним маршем, думи, не спішить —
Мовляв, ніхто святині не поборе, —
Бо можна зруйнувать собор душі,
Як руйнували кам'яні собори.
І все-таки — мов шаблі змах: «Не руш!»
Вас час минув, нерони паперові:
Іще стоять собори вільних душ,
Незламні, яко правда в щирім слові.
Життя — живе. І що б там не було,
А жодна сила неспроможна зроду
Заплямувать піднесене чоло
Людини, гідної свого народу.
(Н. Нікуліна. «Гідність»).

Література

Книги:

Андрусяк І. Зайчикова книжечка / І. Андрусяк ; худож. М. Кісельова. — К. : Грані-Т, 2008. — 48 с. : ілюстр.

Андрусяк І. Хто боїться Зайчиків : повість-гра / І. Андрусяк ; худож. У. Мельникова. — К. : Грані-Т, 2010. — 71 с. : ілюстр. — (Золотий талека).

Андрусяк І. М'яке і пухнасте : поезія / І. Андрусяк ; худож. Н. Дойчева. — К. : Грані-Т, 2010. — 71 с. : ілюстр. — (Сучасна дитяча поезія).

Андрусяк І. Стефа і її Чакалка : дівчача повістина / І. Андрусяк ; худож. Я. Коломійчук. — К. : Грані-Т, 2007. — 56 с. : ілюстр. — (Сучасна дитяча проза).

Гончар О. Собор : роман / О. Гончар. — К. : Дніпро, 1989. — 270 с. — (Шкільна бібліотека).

Коваль В. «Собор» і навколо собору / В. Коваль. — К. : Молодь, 1989. — 270 с.

Крапивин В. Бронзовий мальчик / В. Крапивин ; ил. Е. Медведева ; ил. на пер. В. Савватеева. — М. : ЭКСМО, 2008. — 383 с. : ілюстр. — (Бібліотека Командора).

Крапивин В. В ночь большого прилива : романи / В. Крапивин ; худож. П. Крапивин. — Нижний Новгород : Нижкнига, 1994. — 575 с. : ил.

Крапивин В. Выстрел с монитора : повести / В. Крапивин ; худож. Е. Стерлигова. — Нижний Новгород : Нижкнига, 1994. — 507 с. : ил.

Крапивин В. Журавленок и молнии : роман, повесть / В. Крапивин ; худож. Е. Медведев. — Нижний Новгород : Нижкнига, 1994. — 509 с. : ил.

Крапивин В. Колесо Перепелкина : почти сказоч. история / В. Крапивин ; худож. Е. Стерлигова. — М. ; Донецк : АСТ : Астрель : Сталкер, 2003. — 346 с. : ілюстр. — (Любимое чтение).

Крапивин В. Лоцман : повести / В. Крапивин ; худож. Е. Стерлигова. — Нижний Новгород : Нижкнига, 1994. — 543 с. : ил.

Крапивин В. Мальчик со шпагой : роман / В. Крапивин ; худож. В. Мануйлович. — К. : Веселка, 1984. — 408 с. : ілюстр.

Крапивин В. Сказки о рыбаках и рыбках : повесть, роман / В. Крапивин ; худож. Е. Стерлигова, П. Крапивин. — Нижний Новгород : Нижкнига, 1994. — 503 с. : ил.

Крапивин В. Тень каравеллы : повести и рассказы / В. Крапивин ; худож. Е. Козлова, П. Крапивин. — Нижний Новгород : Нижкнига, 1994. — 542 с. : ил.

Рауд Е. І знову Муфтик, Півчеревичок та Мохобородько : повість-казка. Кн. 4 / Е. Рауд ; пер. з ест. О. Завгородній ; худож. Е. Вальтер. — К. : Веселка, 1992. — 136 с. : ілюстр.

Рауд Е. І знову Муфтик, Півчеревичок та Мохобородько : повість-казка. Кн. 4 / Е. Рауд ; пер. з ест. О. Завгородній ; худож. Е. Вальтер. — К. : Веселка, 1992. — 128 с. : ілюстр.

Рауд Е. Муфтик, Півчеревичок і Мохобородько : повість-казка / Е. Рауд ; з ест. пер. О. Завгородній ; післямова М. Слабошпицького ; ілюстр. В. Чугуєвського. — К. : Школа, 2003. — 251 с. : ілюстр. — (Золота бібліотека видавництва «Школа»).

Статті:

Богомолова О. Как научить ребенка любить книгу : практикум для родителей / О. Богомолова // Шк. б-ка. — 2011. — № 3. — С. 54-56. — Бібліогр.: с. 56.

Вошилова Т. Кофе, видео и randevu : формы работы с читательской аудиторией / Т. Вошилова // Библ. дело. — 2009. — № 18. — С. 19-20.

Іванова Н. Дитина і книга : проєкт з виховання чит. культури у дітей / Іванова Наталія // Дит. садок (Шк. світ). — 2012. — № 11. — Вкл. — С. 1-14. — Бібліогр.: с. 14.

Ломакина Н. Любимые книги нашего детства / Н. Ломакина // Шк. б-ка. — 2011. — № 3. — С. 71-74.

Пономар К. Спільними зусиллями виховасмо любов до читання / К. Пономар // Шк. б-ка плюс. — 2012. — № 3. — С. 10-15.

Рабович Г. Читаем всей семьей : [як вибрати дитині корисну кн. для читання : коло дит. та сімейн. читання : поради батькам : реком. списки л-ри] / Г. Рабович // Шк. б-ка. — 2011. — № 1-2. — С. 65-73.

Михайлова Э. Великолепная пятерка, или семейное чтение — вот лучшее учение / Э. Михайлова // Семья и шк. — 2012. — № 5. — С. 12-15.

Комп'ютерна верстка Н. М. Скоморовської.

Підписано до друку 20. 02. 2013 р. Зам. № 4.

Тираж 75 прим.

Вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: lib@chl.kiev.ua